

Raport z ewaluacji Lokalnej Strategii Rozwoju LGD LYSKOR na lata 2009-2015

Rybnik, czerwiec 2015 r.

Spis treści

Wprowadzenie	2
Spis skrótów	3
1. Metodologia badania	4
2. Ocena realizacji strategii	10
2.1 Małe projekty	16
2.2 Odnowa i rozwój wsi	19
2.3 Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw	20
2.4 Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej	21
2.5 Działania wspierające realizację Strategii	22
2.6 Stopień osiągnięcia wskaźników zakładanych w Strategii	28
2.7 Realizacja LSR w opinii mieszkańców obszaru i beneficjentów LGD	31
3. System wdrażania LSR/zagadnienia wewnętrzne	37
3.1 Walne zgromadzenie LGD LYSKOR	37
3.2 Rada LGD LYSKOR	38
3.3 Zarząd LGD LYSKOR	40
4. Współpraca beneficjentów projektów z LGD LYSKOR	42
5. LGD LYSKOR w opinii mieszkańców gmin Lyski i Kornowac	45
6. Podsumowanie	48
Spis tabel	51
Spis wykresów	52

Wprowadzenie

Niniejszy raport przedstawia wyniki badania ewaluacyjnego dotyczącego realizacji przez LGD LYSKOR Lokalnej Strategii Rozwoju na lata 2009-2015. Strategia była wdrażana przez LGD w ramach realizacji Osi IV LEADER Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013.

Badanie zostało przeprowadzone w okresie maj - czerwiec 2015 r. przez ośrodek badawczy SONDA sp. z o.o. Zebrany materiał badawczy został poddany analizie, która umożliwiła wypracowanie wniosków skoncentrowanych wokół zagadnień związanych z efektami wdrażania Lokalnej Strategii Rozwoju oraz sposobu funkcjonowania LGD.

Raport został podzielony na sześć części. Pierwsza zawiera opis założeń metodologicznych – przedmiotu i celu badań, wybranych metod i technik badawczych oraz organizacji procesu badawczego. Rozdział drugi zawiera ocenę realizacji strategii – przedstawiono w nim stopień osiągnięcia wskaźników zakładanych w LSR oraz opinię mieszkańców obszaru LGD i jego beneficjentów na temat wdrażania Strategii. W kolejnym, trzecim, rozdziale skupiono się na systemie wdrażania LSR. Poruszono w nim kwestie takie jak struktura LGD (rada, zarząd, biuro) oraz sposób ich funkcjonowania. Czwarty rozdział zawiera informacje na temat współpracy beneficjentów projektów z LGD. W piątym rozdziale przedstawiono opinię mieszkańców gmin Lyski i Kornowac na temat działalności stowarzyszenia LYSKOR. Ostatnia, szósta część, zawiera podsumowanie badań i rekomendacje z nich płynące.

Spis skrótów

LGD – Lokalna Grupa Działania

LSR – Lokalna Strategia Rozwoju

PROW – Program Rozwoju Obszarów Wiejskich

UG – Urząd Gminy

GOK – Gminny Ośrodek Kultury

KGW – Koło Gospodyń Wiejskich

OSP – Ochotnicza Straż Pożarna

1. Metodologia badania

Przedmiot ewaluacji

Przedmiot ewaluacji stanowiły zapisy Lokalnej Strategii Rozwoju LGD LYSKOR na lata 2009-2015, zgodnie z którą miały zostać zrealizowane następujące cele:

Cele ewaluacji

Ewaluacja wdrażanej przez LGD LYSKOR Lokalnej Strategii Rozwoju na lata 2009-2015 miała na celu sprawdzenie, czy w wyniku podejmowanych w ramach realizacji Strategii działań osiągnięte zostały zakładane cele oraz czy udało się osiągnąć zaplanowane rezultaty.

Pytania kluczowe i kryteria ewaluacji

Podczas planowania działań ewaluacyjnych zostały postawione następujące pytania główne:

- Czy w wyniku realizacji Strategii nastąpiło zwiększenie poziomu aktywności społecznej oraz wzmocnienie kapitału społecznego w gminach Lyski i Kornowac?
- Czy w wyniku realizacji Strategii nastąpiła poprawa jakości życia mieszkańców obszaru umożliwiającą rozwój aktywności społecznej oraz ochronę lokalnego dziedzictwa historycznego, kulturowego i przyrodniczego?
- Czy w wyniku realizacji Strategii nastąpił wzrost atrakcyjności rekreacyjno-turystycznej gmin Lyski i Kornowac oraz jego promocja w otoczeniu?
- W jaki sposób Stowarzyszenie LYSKOR jest postrzegane przez mieszkańców gminy Lyski i Kornowac?
- Czy funkcjonowanie władz oraz biura prowadzonego przez stowarzyszenie LYSKOR jest skuteczne?

Ewaluacja skupiła się na trzech kryteriach:

1. Adekwatności, rozumianej jako sprawdzenie na ile założone cele i cała zaplanowana interwencja jest zgodna ze zidentyfikowanymi potrzebami grupy docelowej;
2. Skuteczności, czyli ustaleniu czy i w jakim stopniu zrealizowano zakładane cele;
3. Użyteczności - zbadaniu na ile projekt okazał się użyteczny dla grupy docelowej.

Do każdego z przyjętych kryteriów ewaluacji dobrano szczegółowe pytania badawcze:

1. W zakresie kryterium adekwatności:
 - Czy działania podejmowane w ramach Strategii cieszą się zainteresowaniem mieszkańców?

- W jaki sposób mieszkańcy są informowani o realizacji poszczególnych działań w ramach Strategii?
- Jak mieszkańcy gmin Lyski i Kornowac oceniają dostosowanie poszczególnych elementów Strategii do swoich potrzeb?
- Czy realizacja Strategii ma wpływ na poprawę jakości życia mieszkańców gmin Lyski i Kornowac?

2. W zakresie kryterium skuteczności:

- Czy nastąpił wzrost poziomu aktywności społecznej na obszarze gmin Lyski i Kornowac?
- Czy nastąpiła poprawa jakości życia mieszkańców gmin Lyski i Kornowac?
- Czy i w jakim stopniu nastąpił wzrost atrakcyjności rekreacyjno-turystycznej gmin Lyski i Kornowac?
- Czy nastąpiło wzmocnienie kapitału społecznego w gminach Lyski i Kornowac?
- Czy działania podejmowane przez organy Stowarzyszenia oraz przez pracowników biura są skuteczne?

3. W zakresie kryterium użyteczności:

- Jak mieszkańcy oraz przedstawiciele partnerstwa oceniają użyteczność realizowanych działań?
- Jaki jest społeczny odbiór działalności Stowarzyszenia LYSKOR?

Zastosowane metody i techniki badawcze

Metodologia badania uwzględniła zasadę triangulacji. Zróżnicowane zostały zarówno źródła danych (analizą zostały objęte zarówno dane zastane, jak i dane wywołane - uzyskane bezpośrednio w toku realizacji badania), jak i metody badawcze (zastosowano badania ilościowe - ankietowe oraz jakościowe - wywiady, analiza danych zastanych).

Zastosowanie triangulacji pozwoliło na uzyskanie możliwie najpełniejszych danych i spojrzenie na przedmiot badania z różnych perspektyw.

Podczas realizacji badania zastosowano następujące techniki i narzędzia badawcze:

REZULTAT	WSKAŹNIK	TECHNIKI I NARZĘDZIA BADAWCZE
Wzrost liczby mieszkańców obszaru o wysokich różnorodnych kwalifikacjach zawodowych oraz angażujących się w działania na rzecz rozwoju obszaru	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba mieszkańców obszaru, którzy podnieśli swoje kwalifikacje zawodowe; – Liczba mieszkańców obszaru angażujących się w działania na rzecz rozwoju obszaru 	<ul style="list-style-type: none"> – Analiza dokumentacji związanej z realizacją Strategii; – Wywiad grupowy z członkami zarządu LGD; – Ankieta skierowana do mieszkańców gmin Lyski i Kornowac
Aktywizacja mieszkańców przejawiająca się wzrostem liczby inicjatyw na rzecz społeczno-kulturalno-gospodarczego rozwoju obszaru LYSKOR, w tym projektów współpracy międzyobszarowej	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba zrealizowanych inicjatyw charakterze społeczno-kulturalno-gospodarczym; – Liczba zrealizowanych projektów współpracy międzyobszarowej 	<ul style="list-style-type: none"> – Analiza dokumentacji związanej z realizacją Strategii (dokumentacja związana z naborami wniosków i realizacją projektów); – Wywiad grupowy z pracownikami LGD LYSKOR; – Ankieta skierowana do mieszkańców gmin Lyski i Kornowac
Poprawa kompetencji i bazy materialnej organizacji pozarządowych działających na rzecz rozwoju obszaru	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba inicjatyw infrastrukturalnych zrealizowanych na rzecz organizacji pozarządowych; – Liczba inicjatyw związanych z podnoszeniem kompetencji przedstawicieli organizacji pozarządowych 	<ul style="list-style-type: none"> – Analiza dokumentacji związanej z realizacją Strategii (dokumentacja związana z naborami wniosków i realizacją projektów, sprawozdania z realizacji Strategii itp.); – Ankieta skierowana do beneficjentów projektów realizowanych w ramach Strategii; – Wywiad grupowy z członkami zarządu LGD
Wzrost powierzchni przestrzeni publicznych o wysokiej estetyce, w tym elementów małej architektury,	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba zmodernizowanych obiektów i miejsc służących zaspokajaniu potrzeb społecznych 	<ul style="list-style-type: none"> – Analiza dokumentacji związanej z realizacją Strategii (dokumentacja związana z naborami wniosków i realizacją projektów, sprawozdania

centrów wsi oraz obiektów i miejsc służących zaspokajaniu potrzeb społecznych i kulturalnych	i kulturalnych mieszkańców	z realizacji Strategii itp.); – Ankieta skierowana do beneficjentów projektów realizowanych w ramach Strategii
Rozwój przedsiębiorczości na obszarze LYSKOR	– Liczba wspartych inicjatyw o charakterze ekonomicznym	– Analiza dokumentacji związanej z realizacją Strategii (dokumentacja związana z naborami wniosków i realizacją projektów, sprawozdania z realizacji Strategii, itp.); – Ankieta skierowana do beneficjentów projektów realizowanych w ramach Strategii
Rozwój infrastruktury turystycznej oraz rekreacyjno-sportowej obszaru	– Liczba nowych usług turystycznych oferowanych na obszarze gmin Lyski i Kornowac – Liczba nowopowstałych elementów infrastruktury rekreacyjno-turystycznej	– Analiza dokumentacji związanej z realizacją Strategii (dokumentacja związana z naborami wniosków i realizacją projektów, sprawozdania z realizacji Strategii itp.); – Ankieta skierowana do beneficjentów projektów realizowanych w ramach Strategii
Stworzenie spójnego systemu informacji turystycznej i promocji obszaru.	– Liczba wydanych publikacji, ulotek, folderów nt. obszaru – Liczba utworzonych baz informacji turystycznej;	– Analiza dokumentacji związanej z realizacją Strategii (dokumentacja związana z naborami wniosków i realizacją projektów, sprawozdania z realizacji Strategii, itp.) – Ankieta skierowana do beneficjentów projektów realizowanych w ramach Strategii

Zastosowane w trakcie badania techniki badawcze obejmowały:

1. Analiza danych zastanych.

Przeanalizowana została następująca dokumentacja związana z realizacją Strategii:

- Treść Lokalnej Strategii Rozwoju LGD LYSKOR oraz jej kolejnych aktualizacji;
- Sprawozdania z realizacji Strategii za lata 2009-2014;
- Zestawienia finansowo – rzeczowe z realizacji operacji za lata 2009-2014;
- Dokumentacja z działalności LGD (posiedzeń zarządu, rady oraz walnego zgromadzenia członków) za lata 2009-2015;
- Informacje zamieszczone na stronie internetowej stowarzyszenia;
- Informacje nt. działań LGD zamieszczane w lokalnych mediach;
- Dokumenty i opracowania będące wynikiem zrealizowanych przez LGD działań.

2. Wywiad grupowy z członkami zarządu LGD

W dniu 28 maja 2015 r. został przeprowadzony wywiad grupowy z członkami zarządu stowarzyszenia LYSKOR, w którym uczestniczyło 6 osób.

3. Analiza kwestionariuszy ankiet skierowanych do mieszkańców gmin Lyski i Kornowac

Opracowano ankietę skierowaną do odbiorców działań realizowanych w ramach Strategii, która dystrybuowana była w okresie maj – czerwiec 2015 r. wśród osób uczestniczących w działaniach LGD, instytucji działających na jej terenie, jak również w wersji on-line. Uczestnicy badania byli zróżnicowani zarówno pod względem płci, wieku, miejsca zamieszkania, wykształcenia oraz aktywności zawodowej, co pozwoliło uzyskać możliwie pełny zakres opinii mieszkańców obszaru LGD.

4. Analiza kwestionariuszy ankiet skierowanych do beneficjentów LGD LYSKOR

Przygotowana została ankietę internetowa skierowana do instytucji korzystających ze wsparcia LGD, której celem było poznanie opinii na temat współpracy z LGD, jego funkcjonowania oraz wpływu na lokalne środowisko.

2. Ocena realizacji strategii

Wdrażanie Lokalnej Strategii Rozwoju miało na celu umożliwienie mieszkańcom obszaru działania LGD realizacji projektów w ramach czterech typów operacji:

1. Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej;
2. Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw;
3. Odnowa i rozwój wsi;
4. Małe projekty.¹

Łączny budżet, którym dysponowała LGD LYSKOR na wdrażanie Strategii, wynosił 2 035 148 zł. W aktualnie obowiązującej wersji Strategii² podział kwot na poszczególne działania przedstawia się następująco:

Tabela nr 1. Budżet LGD LYSKOR w podziale na poddziałania

DZIAŁANIE	PODDZIAŁANIE	PLANOWANA KWOTA
Wdrażanie LSR	Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej	0 zł
	Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw	30 000 zł
	Odnowa i rozwój wsi	957 069 zł
	Małe projekty	608 047 zł
Wdrażanie projektów współpracy		41 253 zł
Funkcjonowanie LGD, nabywanie umiejętności i aktywizacja		398 779 zł
	ŁĄCZNIE:	2 035 148 zł

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych LGD LYSKOR

¹ <http://www.minrol.gov.pl/Wsparcie-rolnictwa-i-rybolowstwa/PROW-2007-2013/Dzialania-PROW-2007-2013/OS-4-LEADER/Wdrażanie-lokalnych-strategii-rozwoju>

² Wersja z dnia 26.05.2014 r.

Zmiany w Strategii

Lokalna Strategia Rozwoju LGD LYSKOR została zatwierdzona 12 stycznia 2009 r., a umowa na jej realizację została podpisana 22 maja 2009 r. Jej tworzenie miało charakter partycypacyjny - w wypracowanie założeń strategicznych zaangażowani byli mieszkańcy gmin tworzących LGD.

Strategia była siedmiokrotnie aktualizowana: 9 listopada 2009 r., 10 marca 2010 r., 17. stycznia 2011 r., 9. maja 2011 r., 18. stycznia 2013 r., 18. listopada 2013 r. oraz 26. maja 2014 r. Aktualizacja dokumentu – zgodnie z zapisami Strategii – była warunkowana przeprowadzaną na bieżąco oceną procesu wdrażania LSR oraz wpływających na nią czynników: charakteru i dynamiki wewnętrznych i zewnętrznych zmian uwarunkowań rozwojowych obszaru partnerstwa, aspiracji i oczekiwań lokalnych podmiotów, jak również osiągniętych efektów realizacji planowanych w ramach LSR przedsięwzięć. Konieczność aktualizacji Strategii prezes stowarzyszenia LYSKOR wyjaśnia następująco: - *Strategia musiała się zmieniać w trakcie, żeby dostosować się do warunków, które wyniknęły w trakcie naszego działania.*

Aktualizacji podlegała przede wszystkim planowana liczba operacji przewidywanych do realizacji w ramach poszczególnych, określonych w Strategii działań oraz ich szacowany koszt. Poniżej przedstawiono dane z aktualnie obowiązującej Strategii w odniesieniu do wartości zakładanych w jej pierwotnej wersji.

Tabela nr 2. Zmiany w Lokalnej Strategii Rozwoju

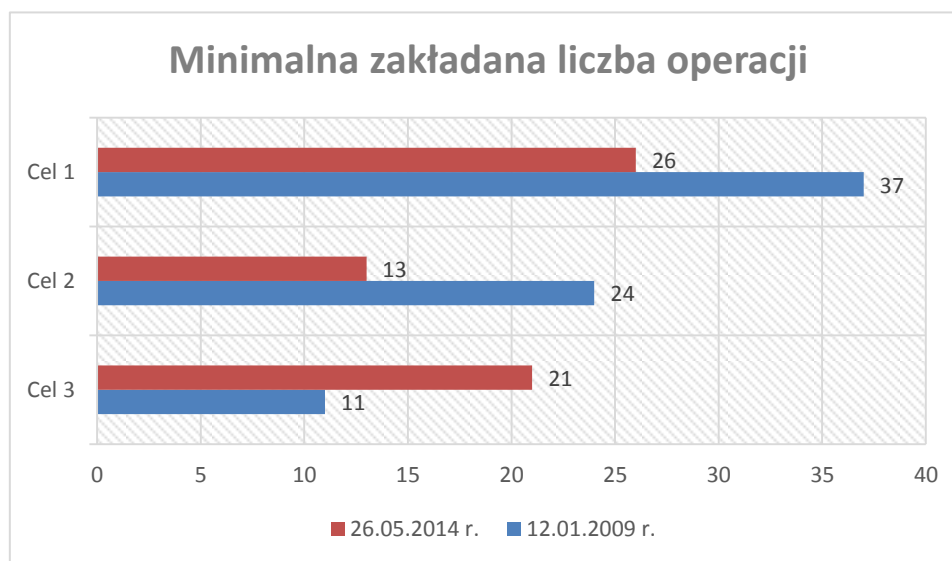
Cel ogólny	Cel szczegółowy	Wyszczególnienie	LSR z dnia	Aktualizacja LSR z dnia
			12.01.2009	26.05.2014
Cel 1	CS1.1. Wzrost liczby mieszkańców obszaru o wysokich i różnorodnych kwalifikacjach zawodowych oraz angażujących się w działania na rzecz rozwoju obszaru	Minimalna zakładana liczba operacji	8	4
		Zakładany łączny koszt operacji	96 000 zł	10 000 zł

	CS1.2. Aktywizacja mieszkańców przejawiająca się wzrostem liczby inicjatyw na rzecz społeczno-kulturalno-gospodarczego rozwoju obszaru LYSKOR, w tym projektów współpracy międzyobszarowej	Minimalna zakładana liczba operacji	23	18
		Zakładany łączny koszt operacji	382 000 zł	297 760 zł
	CS1.3. Poprawa kompetencji i bazy materialnej organizacji pozarządowych działających na rzecz rozwoju obszaru	Minimalna zakładana liczba operacji	6	4
		Zakładany łączny koszt operacji	270 000 zł	18 000 zł
Cel 2	CS2.1. Wzrost powierzchni przestrzeni publicznych o wysokiej estetyce, w tym elementów małej architektury, centrów wsi oraz obiektów i miejsc służących zaspokajaniu potrzeb społecznych i kulturalnych	Minimalna zakładana liczba operacji	10	12
		Zakładany łączny koszt operacji	516 000 zł	705 064,31 zł
	CS2.2. Rozwój przedsiębiorczości na obszarze LYSKOR	Minimalna zakładana liczba operacji	14	1
		Zakładany łączny koszt operacji	304 000 zł	30 000 zł
Cel 3	CS3.1. Rozwój infrastruktury turystycznej oraz rekreacyjno-sportowej obszaru	Minimalna zakładana liczba operacji	5	11
		Zakładany łączny koszt operacji	60 000 zł	519 004,69 zł
	CS3.2 Stworzenie spójnego systemu informacji turystycznej i promocji obszaru	Minimalna zakładana liczba operacji	6	10
		Zakładany łączny koszt operacji	78 000 zł	150 047 zł

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych LGD LYSKOR

W zakresie liczby planowanych do realizacji operacji największe zmiany nastąpiły w zakresie realizacji Celu 1 i 2. Planowaną pierwotnie do realizacji Celu 1 liczbę operacji zmniejszono ostatecznie o 11, o tyle samo została zmniejszona liczba operacji w ramach Celu 2. O 10 operacji zwiększono natomiast liczbę przedsięwzięć mających zostać zrealizowanych w ramach Celu 3.

Wykres nr 1. Zmiany LSR w zakresie liczby planowanych do realizacji operacji

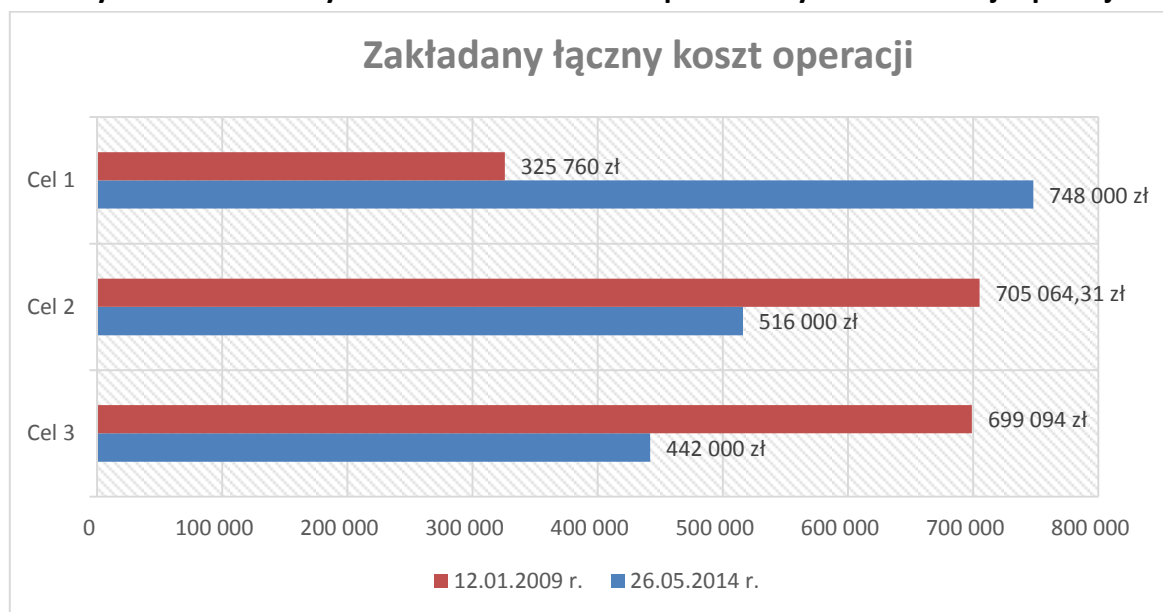

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych LGD LYSKOR

Ogółem liczba zaplanowanych do realizacji operacji w aktualnie obowiązującej Strategii jest mniejsza od jej pierwotnej wersji o 12.

Zmiany w zakresie liczby planowanych do realizacji operacji pociągnęły za sobą zmiany w zakresie przeznaczonych na ich wdrażanie środków. Największe zmiany zaszły w zakresie kwoty przeznaczonej na realizację Celu 1 - została ona zmniejszona o 422 240 zł. Podobnie w przypadku środków finansowych planowanych na realizację Celu 2 – zostały one zmniejszone o 84 935,69 zł.

Wykres nr 2. Zmiany LSR w zakresie kosztów planowanych do realizacji operacji

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych LGD LYSKOR

W związku ze zwiększeniem liczby operacji w ramach Celu 3, zwiększono limit funduszy przypadających na jego realizację o 531 051,69 zł.

Zmiany dokonywane w Strategii umożliwiły LGD pełniejsze wydatkowanie środków finansowych, jakimi dysponowało ono na realizację LSR. Najwyższy poziom wydatkowania osiągnięto w działaniach „Małe projekty” (92%) oraz „Odnowa i rozwój wsi” (99%). Nieco niższy poziom wydatkowania zanotowano w ramach działania „Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw” (68%), natomiast w ramach działania „Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej” nie wydatkowano żadnych środków finansowych.

Tabela nr 3. Zestawienie wniosków o dofinansowanie złożonych do LGD LYSKOR w okresie 2009 – 2015

DZIAŁANIE	ALOKACJA	WARTOŚĆ PODPISANYCH UMÓW	% WARTOŚCI UMÓW W STOSUNKU DO ALOKACJI
Odnowa i rozwój wsi	957 069,00	948 027,31 zł	99,06%
Małe projekty	608 047,00	560 155,23 zł	92,12%
Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw	30 000,00	20 362,00 zł	67,87%
Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej	0,00	0,00 zł	-
OGÓŁEM	1 595 116,00	1 528 544,54 zł	95,83%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych LGD LYSKOR

Ogółem budżet przeznaczony na realizację Strategii został wydatkowany niemal w całości – poziom wydatkowania środków na poszczególne działania LSR wyniósł ponad 95%.

2.1 Małe projekty

W ramach działania „Małe projekty” ogłoszono 8 naborów wniosków. Każdy z nich cieszył się sporym zainteresowaniem potencjalnych wnioskodawców – na każdy z nich złożyli oni od 3 do 14 wniosków. Ogółem we wszystkich konkursach złożono 64 wnioski, z czego Rada przyznała dotacje 45 wnioskom, a zrealizowanych zostało ostatecznie 35 z nich (co stanowi 78% wniosków pozytywnie zaopiniowanych przez Radę i 55% złożonych w ramach wszystkich konkursów).

Tabela nr 4. Konkursy zrealizowane przez LGD – Małe projekty”

Termin ogłoszenia konkursu	ZŁOŻONE			WYBRANE PRZEZ RADĘ		ZREALIZOWANE	
	Limit środków w konkursie	Liczba wniosków	Suma wniosków	Liczba wniosków	Suma wniosków	Liczba wniosków	Suma wniosków
21.12.2009 - 15.01.2010	96 000,00	7	126 136,76	4	87 153,56	3	53784,74
14.06.2010 - 09.07.2010	192 000,00	6	93 161,69	6	93 161,69	4	63141,42
10.06.2011 - 08.07.2011	100 000,00	6	116 695,86	5	98 770,12	5	72207,19
20.10.2011 - 18.11.2011	100 000,00	8	109 271,16	7	97 805,66	6	88131,77
03.09.2012 - 17.09.2012	154987,91	3	65 274,35	3	65 274,35	1	16286,03
11.03.2013 - 27.03.2013	182 390,90	14	293 768,95	9	178 604,40	8	153733,57
30.12.2013 - 15.01.2014	104 677,37	11	103 095,57	5	260 174,69	3	54251,40
08.07.2014 - 22.07.2014	67 551,84	9	138 070,85	6	74 159,02	5	58619,11
	SUMA	64	1 045 475,19	45	955 103,49	35	560 155,23

Źródło: dane LGD LYSKOR

Najczęściej do konkursu w ramach działania „Małe projekty” wnioski składała Gmina Lyski (14 wniosków). Kolejną pod względem ilości złożonych wniosków instytucją była Gmina Kornowac (9 wniosków), następnie – GOK Kornowac (7 wniosków) i Kółko Rolnicze w Pstrążnej (6 wniosków). Organizacje pozarządowe - OSP Kobyła, OSP Rzuchów, Stowarzyszenie Sumina, Fundacja Rozwoju Kultury i Działań Artystycznych oraz LKS Czarni Nowa Wieś złożyły po 3 wnioski. Pozostałe startujące w konkursach grantowych instytucje złożyły 1 bądź 2 wnioski.

Tabela nr 5. Wnioskodawcy działania „Małe projekty”

Wnioskodawcy	Liczba złożonych do LGD wniosków	Liczba wniosków wybranych przez Radę LGD	Liczba zrealizowanych projektów
Gmina Lyski	14	9	9
Gmina Kornowac	9	9	7
Kółko Rolnicze w Pstrążnej	6	4	4
GOK Kornowac	7	7	4
OSP Rzuchów	3	2	2
OSP Kobyła	3	2	2
GBP Kornowac	2	2	2
OSP Raszczyce	1	1	1
GBP Lyski	1	1	1
Parafia św. Mikołaja w Pstrążnej	1	1	1
Parafia św. Szymona i Judy Tadeusza w Raszczykach	1	1	1
Stowarzyszenie Sumina	3	2	1
OSP Pstrążna	1	0	0
Fundacja Rozwoju Kultury i Działań Artystycznych	3	1	0
LKS Czarni Nowa Wieś	3	0	0
LKS Zwonowice	2	1	0
Klub Sportowy Kornowac	1	1	0
Agnieszka Ostryńska	1	0	0
"KONIKAR" Lidia Białecka	2	2	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych LGD LYSKOR

Największą liczbę projektów w ramach działania „Małe projekty” zrealizowały Gminy Lyski i Kornowac - odpowiednio 9 i 7 przedsięwzięć. Pozostałe instytucje zrealizowały ich znacznie mniej (od 4 do 1 projektu).

Skuteczność wnioskodawców w pozyskiwaniu dotacji była bardzo zróżnicowana. Pięć instytucji zrealizowało wszystkie złożone w ramach konkursów wnioski - dotyczy to jednak wyłącznie tych podmiotów, które złożyły 1 lub 2 wnioski. Natomiast 7 z 19 wnioskodawców (37%) nie zrealizowało żadnego ze złożonych w ramach poszczególnych konkursów projektów. Zasadne wydaje się bieżące identyfikowanie głównych przyczyn nieakceptowania wniosków w ramach poszczególnych konkursów (niezwiązanych z wyczerpaniem limitu środków na dany konkurs) i kierowanie do podmiotów je składających intensywnego wsparcia doradczego dotyczącego zasad prawidłowego przygotowywania wniosków o dotację. Pozwoli to na wzmocnienie ich potencjału w tym zakresie i umożliwi większej liczbie podmiotów realizację przedsięwzięć na rzecz lokalnej społeczności.

Ogółem w ramach działania „Małe projekty” zrealizowanych zostało 35 przedsięwzięć. Ich tematyka obejmowała m.in. dziedziny takie jak:

- Organizacja imprez kulturalnych - dożynek gminnych, turnieju sołectw, pikniku rodzinnego, gwarków itp.;
- Tworzenie miejsc rekreacji – budowa placów zabaw, siłowni zewnętrznej, remont boiska itp.;
- Remont i wyposażenie lokalnych instytucji – m.in. świetlic, ośrodków kultury, kościoła;
- Promocja dziedzictwa kulturowego – poprzez wydawanie publikacji, organizację spotkań autorskich, zakup strojów, wydanie płyty z dorobkiem lokalnej organizacji pozarządowej itp.

2.2 Odnowa i rozwój wsi

W ramach działania „Odnowa i rozwój wsi” zostało przeprowadzonych pięć naborów wniosków. Ogółem we wszystkich z nich złożono 9 wniosków, z czego 8 zostało zarekomendowanych przez Radę do otrzymania dotacji, a zrealizowanych zostało 6.

Tabela nr 6. Konkursy zrealizowane przez LGD – „Odnowa i rozwój wsi”

ZŁOŻONE		WYBRANE PRZEZ RADĘ			ZREALIZOWANE		
Termin ogłoszenia konkursu	limit środków w konkursie	Liczba wniosków	suma wniosków	Liczba wniosków	suma wniosków	Liczba wniosków	suma wniosków
29.09.2010 - 26.10.2010	638 046,00	2	421 110,00	2	421 110,00	2	344 564,31
10.06.2011 - 08.07.2011	216 936,00	2	216 936,00	2	216 936,00	1	84 114,00
11.03.2013 - 27.03.2013	461 497,32	1	219 500,00	1	219 500,00	1	219 500,00
26.06.2013 - 10.07.2013	241 997,32	1	241 997,00	1	241 997,00	0	0,00
08.07.2014 - 22.07.2014	308 890,69	3	337 121,00	2	337 121,00	2	299 849,00 ³
	SUMA	9	1 436 664,00	8	1 436 664,00	6	948 027,31

Źródło: dane LGD LYSKOR

Wnioski w ramach tego działania składały niemal wyłącznie gminy. Jedynie w ramach konkursu ogłoszonego w 2011 r. wniosek złożyła także lokalna parafia. Nie otrzymała ona jednak dofinansowania – zatem beneficjentami działania zostały ostatecznie wyłącznie gminy tworzące LGD – Gmina Lyski, która zrealizowała 4 projekty i Gmina Kornowac, która zrealizowała 2 projekty.

Projekty zrealizowane przez Gminę Lyski:

1. „Remont budynku gminnego w Adamowicach przy ul. Rybnickiej wraz z budową wiat w Adamowicach i Raszczykach”.
2. „Remont budynków gminnych w Lyskach i Nowej Wsi”.

³ Według kwot z umowy, projekty nierozliczone

3. „Zagospodarowanie terenu przy budynku gminnym w Nowej Wsi przy ulicy Rybnickiej”.
4. „Budowa placu zabaw oraz zagospodarowanie terenu w Raszczykach przy ul. Szkolnej”.

Projekty zrealizowane przez Gminę Kornowac:

1. „Budowa placów zabaw w sołectwach Kornowac, Łańce, Pogrzebień, Rzuchów należących do Gminy Kornowac”.
2. „Modernizacja obejścia wokół Domu Kultury w Rzuchowie”.

2.3 Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw

W ramach tego działania LGD ogłosiła trzy nabory wniosków, na które każdorazowo wpłynęło po 1 wniosku o dofinansowanie. Rada rekomendowała do otrzymania 2 z nich, a zrealizowany został 1.

Tabela nr 7. Konkursy zrealizowane przez LGD – „Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw”

ZŁOŻONE		WYBRANE PRZEZ RADĘ			ZREALIZOWANE		
Termin ogłoszenia konkursu	Limit środków w konkursie	Liczba wniosków	Suma wniosków	Liczba wniosków	Suma wniosków	Liczba wniosków	Suma wniosków
26.03.2012 - 20.04.2012	159 512,00	1	159 512,00	0	0,00	0	0,00
11.03.2013 - 27.03.2013	159 512,00	1	132 717,00	1	132 717,00	0	0,00
08.07.2014 - 22.07.2014	30 000,00	1	20 362,00	1	20 362,00	1	20 362,00
SUMA		3	312 591,00	2	153 079,00	1	20 362,00

Źródło: dane LGD LYSKOR

Beneficjentem, który realizuje projekt ze środków działania „Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw” jest Piotr Bednarski, który otrzymał dofinansowanie na przedsięwzięcie: „Zakup nowoczesnej pilarki”

2.4 Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej

W ramach działania „Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej” zostały ogłoszone dwa nabory wniosków, w odpowiedzi na które nie wpłynął żaden wniosek o dofinansowanie.

**Tabela nr 8. Konkursy zrealizowane przez LGD
– „Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej”**

Termin ogłoszenia konkursu	Limit środków w konkursie	Liczba wniosków w	Suma wniosków w	Liczba wniosków w	Suma wniosków w	Liczba wniosków w	Suma wniosków w
10.06.2011 - 08.07.2011	159 512,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
03.09.2012 - 17.09.2012	159 512,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
SUMA		0	0,00	0	0,00	0	0,00

Źródło: dane LGD LYSKOR

Zauważyć należy, że ostatni konkurs w ramach ww. działania został ogłoszony w 2012 r. – po tym czasie nie były prowadzone kolejne nabory, a środki przeznaczone na jego realizację zostały przeniesione na wdrażanie pozostałych określonych w Strategii działań.

2.5 Działania wspierające realizację Strategii

Oprócz prowadzenia cyklicznych naborów wniosków w ramach czterech wyodrębnionych w ramach Strategii działań, LGD prowadziło także aktywne działania wspierające realizację Strategii. Najistotniejsze z nich przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela nr 9. Działania wspierające realizację Strategii

ROK	NAZWA WYDARZENIA ⁴	LICZBA UCZESTNIKÓW
2010	Spotkanie dotyczące naboru na „Małe projekty”	30
	Biesiada Śląska	148
	Spotkanie informacyjne na temat naboru „Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej”	14
	Spotkanie na temat naboru „Odnowa i rozwój wsi”	9
2011	Spotkanie KREATOR	12
	Biesiada majowa	101
	Noc świętojańska	64
	Spotkanie na temat naboru na „Małe projekty”	25
	Spotkanie dla radnych gminy Kornowac	20
	Święto Lasu	19 uczestników ze strony LGD LYSKOR, ponad 1000 odwiedzających
	Biesiada Miodowa	126
	Szkolenie produkt tradycyjny i regionalny	78
	Spotkanie na temat naboru na „Małe projekty”	10
	Spotkanie aktywizujące społeczność gminy Kornowac	12
	Targi Funduszy Europejskich	4 uczestników ze strony LGD LYSKOR, ok. 100 odwiedzających
2012	Konkurs dla dzieci „Moja wieś dzięki PROW 2007-2013”	11
	Konkurs dla KGW na przeprowadzenie warsztatów kulinarnych	6 KGW przeprowadziło warsztaty, łączna liczba uczestników wyniosła

⁴ Pogrubieniem zaznaczono wydarzenia zorganizowane w ramach PROW 2007-2013

		324
	Organizacja szkolenia nt. działania „Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw”	11
	Topienie Marzanny i Goik	111
	Spotkanie promocyjno-warsztatowe w Kobyli w ramach projektu KREATOR	59
	Biesiada Majowa i Moik	38
	Szkolenie lokalnych liderów „Podstawy obsługi komputera oraz świadomego wykorzystywania Internetu jako źródła informacji”	14 uczestników
	Organizacja szkolenia nt. „Małych projektów”	16
	Noc Świętojańska	63
	Szkolenie lokalnych liderów „Organizacja imprezy na rzecz i z udziałem lokalnej społeczności”	24
	Biesiada miodowa	125
	Ryba w glinie	62
	Rajd rowerowy „Rowerem po obszarze LYSKOR-u”	38
	Przeгляд Zespołów Artystycznych	38 uczestników (solistów lub zespołów), 294 osoby w charakterze widza
	Święto Pieczonego Ziemniaka	50
2013	Pogrzebanie Basa	88
	Warsztaty filcowania na mokro i sucho	10
	Jarmark Wielkanocny połączony z konkursem	7 KGW wzięło udział w konkursie, łączna liczba gości wyniosła 262
	Warsztaty soutage	14
	Wydarzenie promocyjno-kulturalne Moik	73
	Warsztaty witrażu metodą Tiffany’ego	13
	Warsztaty decoupage	17
	Noc Świętojańska	70
	Rajd rowerowy „Rowerem po obszarze LYSKOR-u”	40
	Święto Pieczonego Ziemniaka	75
	Biesiada Miodowa	ok. 100
	Przeгляд Zespołów Artystycznych	23 uczestników, ok. 250 osób w charakterze widza
	Konkurs „Piękno obszaru LYSKOR” wraz z wernisażem wystawy prac konkursowych	W konkursie wzięło udział 12 osób,

		w wernisażu 40
2014	Pogrzebanie Basa	91
	Topienie Marzanny i Goik	110
	Spotkanie promocyjno-kulturalne Moik	52
	Noc Świętojańska	ok. 150
	Warsztat tworzenia witraży metodą Tiffany'ego	10
	Wędrówka z kijkami Nordic Walking w 4 sołectwach	łącznie 129 osób
	Biesiada Miodowa	90
	Szkolenie lokalnych liderów „Komunikacja synergiczna”	11
	Rajd rowerowy „Rowerem po obszarze LYSKOR-u”	29
	Przeгляд Zespołów Artystycznych	37 uczestników, ok. 300 osób w charakterze widza
2015	Wydarzenie promocyjno-kulturalne Moik	84

Źródło: dane LGD LYSKOR

Ponadto LGD stale prowadziło działalność doradczą dla osób fizycznych oraz przedstawicieli lokalnych podmiotów zainteresowanych składaniem wniosków w ramach ogłaszanych przez nie konkursów. Szczegółowe zestawienie udzielonych porad przedstawiono poniżej.

Tabela nr 10. Zestawienie podmiotów, które skorzystały z doradztwa w biurze LGD w zakresie przygotowywania wniosków o przyznanie pomocy w ramach LSR

LP.	PODMIOT	LICZBA						
		2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015 ⁵
1.	Osoby fizyczne (z wyłączeniem osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą)	5	6	7	12	7	4	1
2.	Przedsiębiorcy (w tym osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą)	1	1	0	2	2	5	1
3.	Organizacje pozarządowe	2	4	5	9	7	6	3
4.	Inne podmioty	9	7	7	10	9	5	0
	RAZEM	17	18	19	33	25	20	5

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych LGD LYSKOR

⁵ Stan na dzień 31.03.2015 r.

Na podstawie danych z powyższej tabeli zauważyć można, że do 2013 r. corocznie liczba korzystających z pomocy rosła, natomiast po tym okresie zaczęła nieznacznie spadać. Fakt ten może po części wynikać z nabycia znajomości zasad aplikowania i realizacji projektów przez część zainteresowanych składaniem wniosków osób (dzięki wcześniejszemu doradztwu lub/i realizacji projektów) i mniejsze zapotrzebowanie na poradnictwo.

Największe zapotrzebowanie na doradztwo świadczone przez LGD wykazywali przedstawiciele lokalnych podmiotów oraz osób fizycznych – mieszkańców obszaru LGD. Niemal w każdym roku realizacji LSR stanowili oni najliczniejszą grupę korzystających z doradztwa. Istotną liczbę uczestników doradztwa stanowili także przedstawiciele lokalnych organizacji pozarządowych. Najmniejsze zainteresowanie poradnictwem zanotowano wśród lokalnych przedsiębiorców.

O ocenę realizacji Strategii poproszeni zostali także członkowie zarządu LGD. Wskazywali oni, że ich zdaniem w ramach realizacji LSR *najbardziej efektywne były „Małe projekty”*. Zwracali uwagę na to, że LGD udało się zmobilizować do wnioskowania o środki w ramach tego działania, początkowo sceptycznie nastawioną, lokalną społeczność:

- *Na początku nikt nie miał pojęcia na czym to, te projekty mają polegać.*
- *Początki LGD były trudne. W mojej gminie trudno było przekonać sołtysów, których widzieliśmy jako liderów w działaniu. Oni najbardziej w to nie wierzyli. Później dopiero się do tego przekonali i nabrali do nas zaufania. Oni nie wierzyli, że te pieniądze będą [dostępne].*

Jedną z głównych barier dla lokalnych organizacji pozarządowych w korzystaniu ze środków LGD były, zdaniem członków zarządu, ograniczone możliwości prefinansowania projektów:

- *Jedyny mankament to to, że nie ma wyprzedzającego finansowania i to dużo ludzi odstrasza. (...) Największy problem był z wykładaniem pieniędzy na realizację projektu. To są duże pieniądze dla organizacji, oni się zaczęli wycofywać.*

Problem ten udało się częściowo wyeliminować dzięki zaangażowaniu lokalnych gmin, które zdecydowały o uruchomieniu nieoprocentowanych pożyczek dla organizacji realizujących projekty w ramach LSR (- *Gmina Kobyla udziela pożyczek na wkład własny, nie określa terminów spłaty – i to zadziałało. To był sukces i wtedy to ruszyło*). Trudnością była także

konieczność wniesienia przez organizacje pozarządowe, najczęściej nie dysponujące środkami finansowymi, wkładu własnego. Bariery te, związane z systemem wdrażania Programu Leader, są jednak niezależne od samego LGD.

Członkowie zarządu LGD wskazywali, że dużą rolę w motywowaniu lokalnych podmiotów do korzystania ze środków przeznaczonych na realizację Strategii odegrała działalność animacyjna, jaką prowadzili wśród lokalnych instytucji i organizacji: - *Motywuujemy, angażujemy różne grupy (np. KGW). Chodzi o to, żeby wskrzeszała się inicjatywa oddolna i coraz więcej ludzi było zaangażowanych w tą działalność.* Tego rodzaju działania przyniosły wymierne efekty, czego zdaniem członków zarządu LGD przykładem może być Kornowac, która miała nazwę „śpiącej wsi”. *Teraz powstało tam stowarzyszenie „Prężny Kornowac”, działa, w następnym rozdaniu na pewno przystąpią do realizacji projektów.*

Członkowie zarządu pozytywnie ocenili także wpływ środków przeznaczonych na działania „infrastrukturalne” (remonty, zakup sprzętu itp.) na profesjonalizację lokalnych podmiotów i zwiększenie skali ich działań: - *Kornowac ma dużą salę w GOK Kobyła, gdzie odbywało się dużo imprez o dużym zasięgu (np. konkursy, biesiady). Organizacje ten zakupiony w ramach dotacji sprzęt, nagłośnienie, oświetlenie mogą wykorzystywać w swojej działalności.*

Wśród trudności napotykaných w trakcie realizacji Strategii przedstawiciele zarządu LGD wymieniali niewystarczającą, ich zdaniem, współpracę z lokalnymi przedsiębiorcami oraz znikome korzystanie przez nich ze środków, których dysponentem było LGD (tylko jeden realizowany projekt).

- *Zaangażowanie ze strony przedsiębiorców należałoby poprawić w następnym okresie programowania, teraz to tak nie bardzo zafunkcjonowało.*
- *Nam też zależało, żeby te projekty dla przedsiębiorców zostały zrealizowane. Te projekty dla przedsiębiorców nam trochę nie wypaliły.*

Ich zdaniem, trudnością dla przedsiębiorców były skomplikowane kwestie formalne, co skutecznie zniechęciło wielu beneficjentów do aplikowania lub/i uniemożliwiło im realizację projektów (- *Jeden przedsiębiorca nie wprowadził poprawek do projektu, aż w końcu go odrzucili i nie dostał dotacji*) oraz dwustopniowa forma pozyskiwania środków (LGD – urząd

marszałkowski). Barięą była także konieczność długotrwałego utrzymania dofinansowanego miejsca pracy oraz brak doświadczeń w zakresie pozyskiwania dotacji ze środków unijnych (- *Ludzie indywidualnie boją się [składać wnioski] (...) nie można nikogo przymusić*).

Jednakże całościowa ocena realizacji LSR przez zarząd jest pozytywna:

- *W związku z faktem, że jesteśmy mali (bo liczebni drudzy od końca, a terytorialnie ostatni), to i tak zrobiliśmy dużo. Jak na małe możliwości finansowe i liczebne (mamy tylko 1,5 etatu na wszystkie działania), uważam, że zrobiliśmy dużo.*

2.6 Stopień osiągnięcia wskaźników zakładanych w Strategii

Poniżej zaprezentowano dane dotyczące poziomu realizacji przez LGD wskaźników produktu i rezultatu dotyczących poszczególnych celów ogólnych Strategii.

Tabela nr 11. Realizacja celu ogólnego nr 1: Wysoki poziom kapitału ludzkiego oraz wzmocnienie kapitału społecznego w miejscowościach obszaru

WSKAŹNIK REZULTATU	PLANOWANY	ZREALIZOWANY	WSKAŹNIK PRODUKTU	PLANOWANY	ZREALIZOWANY
Liczba osób, które podniosły lub poszerzyły kwalifikacje w wyniku realizacji operacji	100	122	Liczba wspartych operacji edukacyjnych lub aktywizacyjnych	2	7
Liczba uczestników operacji informacyjnych lub edukacyjnych lub aktywizujących	100	9 566	Liczba wspartych operacji informacyjnych lub edukacyjnych lub aktywizacyjnych	10	35
Liczba dodatkowych inicjatyw na rzecz rozwoju obszaru	4	11	Liczba wspartych operacji inwestycyjnego lub nieinwestycyjnego wsparcia organizacji społecznych lub projektów współpracy pomiędzy nimi	4	12

Źródło: dane LGD LYSKOR

Zarówno wszystkie wskaźniki produktu, jak i rezultatu założone w ramach realizacji Celu 1 LSR zostały osiągnięte na poziomie znacznie wyższym niż zakładano.

Tabela nr 12. Realizacja celu ogólnego 2: Poprawa jakości życia mieszkańców, umożliwiająca rozwój aktywności społecznej oraz ochronę lokalnego dziedzictwa historycznego, kulturowego i przyrodniczego

WSKAŹNIK REZULTATU	PLANOWANY	ZREALIZOWANY	WSKAŹNIK PRODUKTU	PLANOWANY	ZREALIZOWANY
Dodatkowa powierzchnia przestrzeni publicznych o wysokiej estetyce	2 000 m ²	8 630 m ²	Liczba wspartych operacji z zakresu odnowy miejsc/obiektów przestrzeni publicznej	11	18
Liczba nowych wydarzeń zorganizowanych w miejscach przestrzeni publicznej o wysokiej estetyce	10	238			
Liczba nowych miejsc pracy powstałych w wyniku realizacji operacji	1	1	Liczba projektów w zakresie działalności gospodarczej	1	1

Źródło: dane LGD LYSKOR

Także wszystkie zaplanowane w ramach Celu 2 wskaźniki produktu i rezultatu zostały osiągnięte. Poziom ich osiągnięcia jest równy (w przypadku projektów dotyczących działalności gospodarczej i tworzenia miejsc pracy) bądź wyższy (w przypadku pozostałych wskaźników) niż zakładano.

Tabela nr 13. Realizacja celu ogólnego 3: Wzrost atrakcyjności rekreacyjno-turystycznej obszaru oraz jego promocja w otoczeniu

WSKAŹNIK REZULTATU	PLANOWANY	ZREALIZOWANY	WSKAŹNIK PRODUKTU	PLANOWANY	ZREALIZOWANY
Liczba powstałych nowych miejsc służących rozwojowi turystyki lub rekreacji	5	7	Liczba wspartych operacji z zakresu infrastruktury turystycznej lub rekreacyjno-sportowej obszaru	5	14
Liczba osób, do których dotarła informacja nt. obszaru (strona www, dane LGD)	2 000	14 844	Liczba wspartych operacji z zakresu promocji obszaru	4	29

Źródło: dane LGD LYSKOR

Podobnie sytuacja przedstawia się w przypadku wskaźników produktu i rezultatu określonych w ramach Celu 3. LSR. Zostały one osiągnięte na poziomie wyższym niż zakładano.

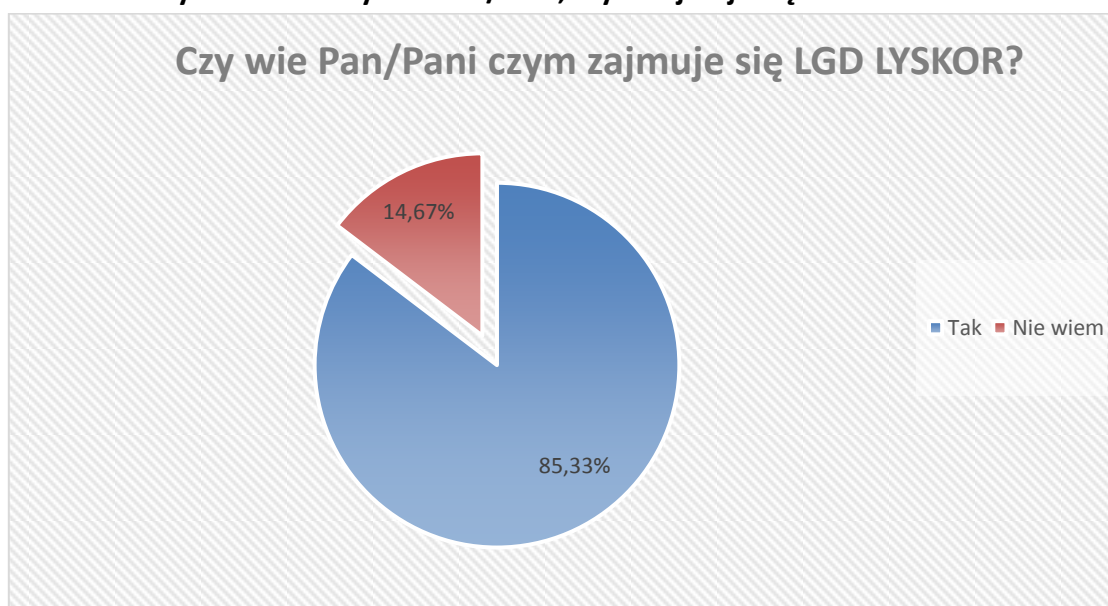
Zauważyć jednakże należy, że ww. wskaźniki były w trakcie realizacji LSR modyfikowane – w powyższym zestawieniu, zgodnym z aktualnie obowiązującą wersją Strategii, nie ujęto np. wskaźników planowanych w jej wcześniejszych wersjach (np. liczba nowych miejsc pracy w branży turystycznej, liczba nowych usług turystycznych powstałych w wyniku realizacji operacji).

2.7 Realizacja Lokalnej Strategii Rozwoju w opinii mieszkańców obszaru i beneficjentów LGD

W celu poznania opinii mieszkańców gmin Lyski i Kornowac na temat działalności LGD oraz jej wpływu na rozwój ww. obszaru, zostało wśród nich przeprowadzone badanie ankietowe. Mieszkańcy obszaru zostali zapytani m.in. o znajomość działań LGD oraz uczestnictwo w organizowanych przez nie wydarzeniach. Proszeni byli także o ocenę roli LGD w odniesieniu do rozwoju obszaru jej działalności. Poniżej przedstawiono wyniki badania.

Większość uczestniczących w badaniu mieszkańców gmin Lyski i Kornowac zadeklarowała, że posiada wiedzę na temat działalności LGD LYSKOR. Takiej odpowiedzi udzieliło 85% ankietowanych.

Wykres nr 3. Czy wie Pan/Pani, czym zajmuje się LGD LYSKOR?

Źródło: badanie własne

Wśród najczęściej pojawiających się w wypowiedziach respondentów obszarów działalności LGD znalazły się:

- podejmowanie działań na rzecz obszarów wiejskich;
- aktywizacja mieszkańców obszarów wiejskich;

- promocja lokalnych tradycji i zwyczajów.

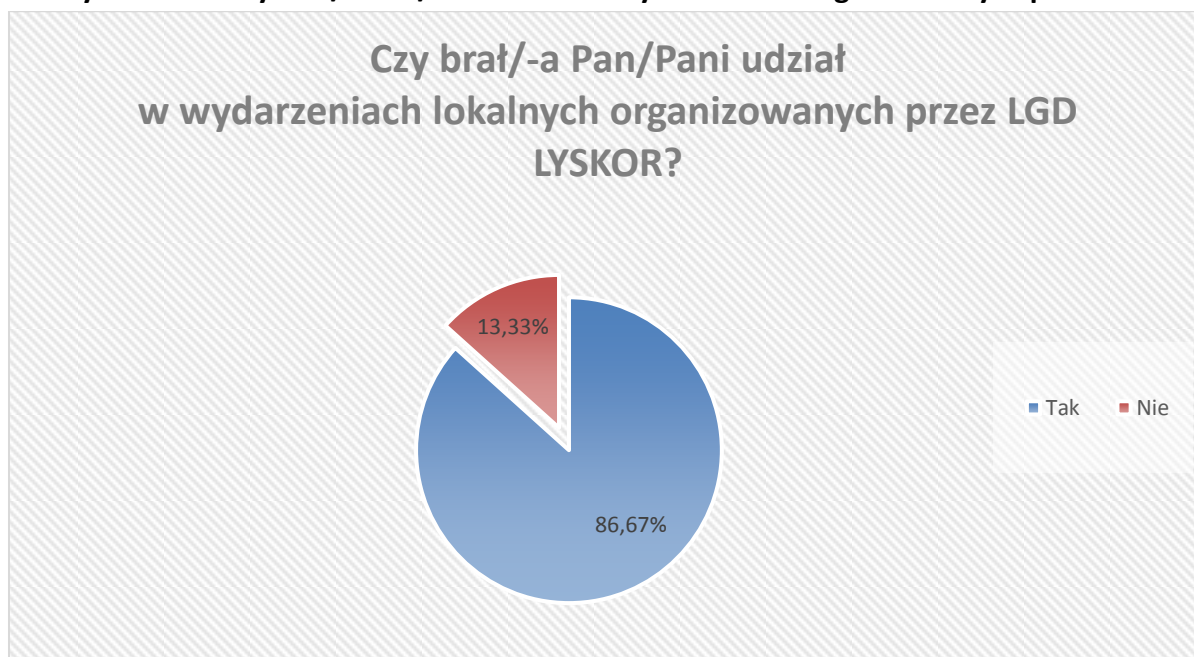
Część odpowiedzi dotyczyła konkretnych działań podejmowanych przez LGD: np. organizacji kursów, warsztatów, szkoleń czy organizacji wydarzeń lokalnych, integrujących lokalną społeczność. Część badanych wskazywała także na fakt, że LGD pozyskuje fundusze unijne i realizuje projekty na rzecz mieszkańców obszaru.

Pojedyncze odpowiedzi dotyczyły zagadnień takich jak: pozyskiwanie środków dla lokalnych organizacji, podział środków finansowych na rzecz lokalnych podmiotów, promocja aktywnego wypoczynku, promocja gmin Lyski i Kornowac.

15% uczestniczących w badaniu mieszkańców gmin Lyski i Kornowac twierdziło, że nie wie, jakiego rodzaju działania podejmuje LGD.

Zauważyć jednak należy, że w badaniu wzięły udział głównie osoby, które miały styczność z LGD – poprzez udział w różnego rodzaju działaniach organizowanych przez stowarzyszenie (np. szkoleniach, imprezach lokalnych itp.). Odpowiedź taką wskazało niemal 87% respondentów, a więc zbliżona ilość do tych, którzy zadeklarowali znajomość działań LGD.

Wykres nr 4. Czy brat/a Pan/Pani udział w wydarzeniach organizowanych przez LGD?

Źródło: badanie własne

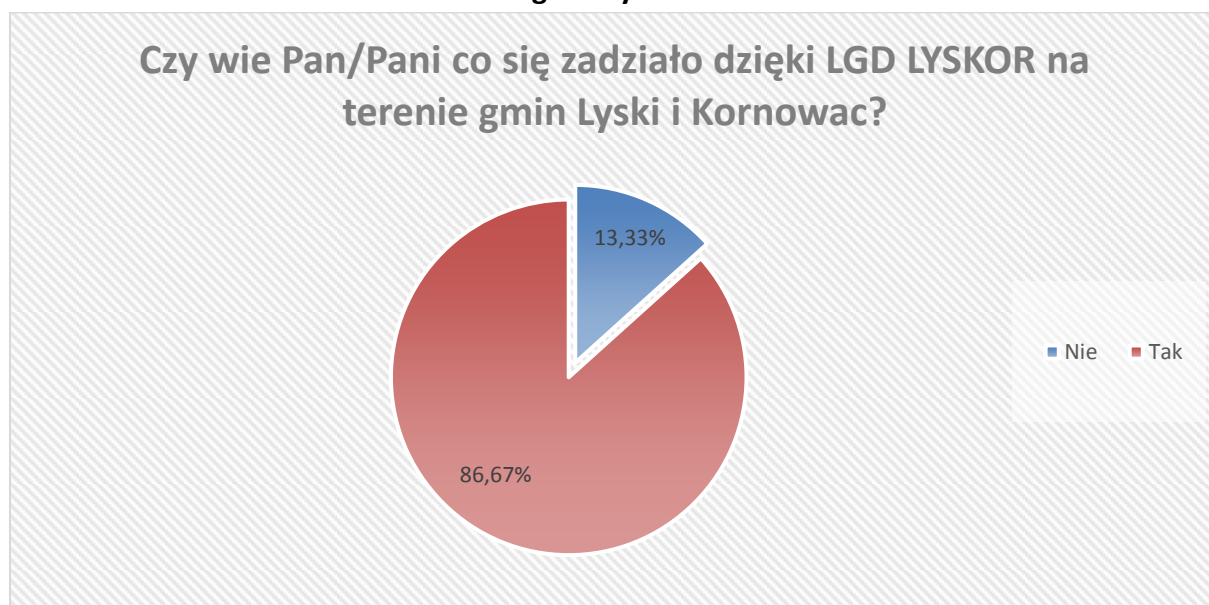
Wśród działań, w których uczestniczyła największa część ankietowanych można wymienić:

- Warsztaty, szkolenia;
- Imprezy: dożynki, biesiady itp.;
- Przegląd zespołów artystycznych;
- Projekt „Kreator”;
- Imprezy dotyczące kultywowania zwyczajów lokalnych: pogrzebanie Basa, Moik, Noc Świętojańska;
- Zajęcia kulinarne.

Pojedyncze wskazania dotyczyły działań takich jak: zwiedzanie sołectw w marszu z kijkami nordic-walking, rajd rowerowy czy szkolenia lokalnych liderów. 13% respondentów wskazało natomiast, że nie uczestniczyło w żadnym wydarzeniu organizowanym przez LGD.

Mieszkańcy obszaru LGD zostali zapytani również o znane im efekty działania LGD na terenie gmin, w których zamieszkują. Wiedza na ten temat okazała się być wśród nich stosunkowo wysoka - niemal 87% ankietowanych zadeklarowało, że posiada wiedzę na temat widocznych rezultatów działania stowarzyszenia LYSKOR.

Wykres nr 5. Czy wie Pan/Pani co się zadziało dzięki LGD LYSKOR na terenie gmin Lyski i Kornowac?

Źródło: badanie własne

Ankietowani wymieniali najczęściej zrealizowane dzięki środkom na realizację LSR inwestycje, takie jak np.: wiata, obejście i nagłośnienie w OSP Raszczyce, termomodernizacja świetlicy, siłownia zewnętrzna w Rzuchowie, place zabaw, nagłośnienie w GOK Kobyła. Często wskazywano także wymierne „produkty” zrealizowanych w ramach LSR projektów, np. płyta z występami lokalnego kabaretu, publikacja „Gmina Kornowac wczoraj i dziś”, stroje dla KGW, książka o majorze A. Tomiczku.

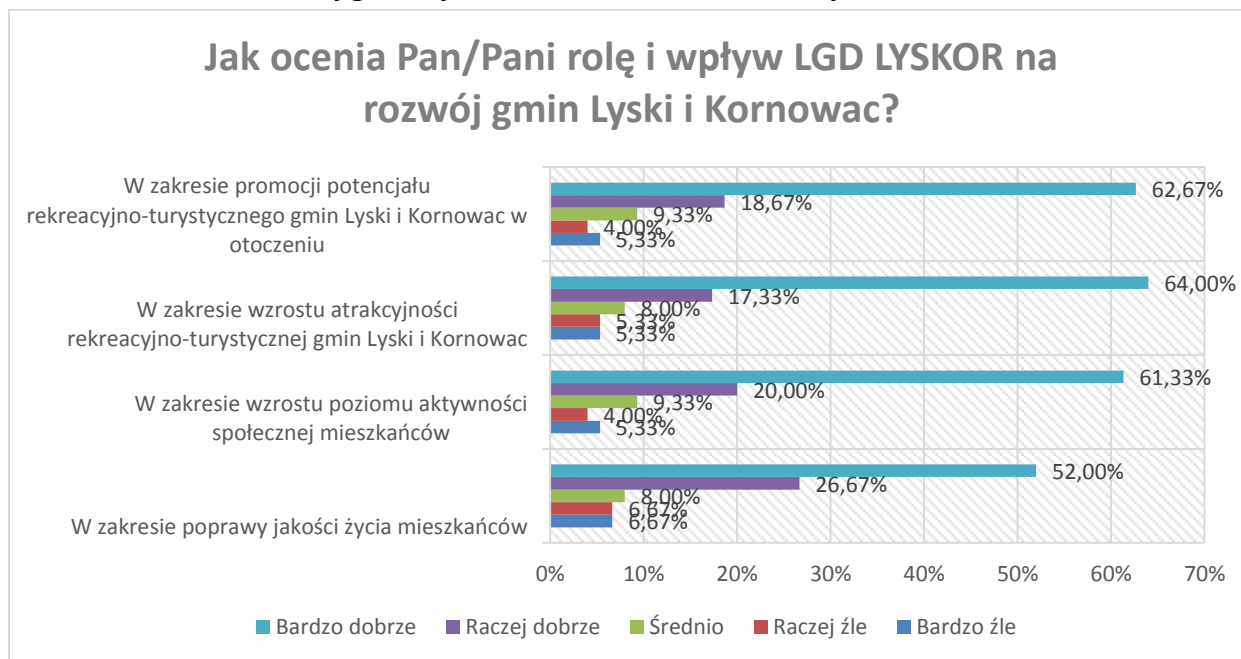
Wśród odpowiedzi znalazły się także takie, które akcentowały działania integrujące lokalną społeczność, takie jak np. dożynki, działania związane z przypominaniem tradycji przodków, promocją twórców ludowych (projekt „Kreator”), a także przedsięwzięcie skierowane do lokalnych liderów nakierowane na aktywizację społeczności lokalnej (projekt „Inkubator inicjatyw lokalnych w powiecie rybnickim”).

13% badanych nie było w stanie wskazać żadnego efektu działalności LGD.

Ankietowani mieszkańcy gmin Lyski i Kornowac zostali także poproszeni o ocenę roli i wpływu LGD na rozwój ww. gmin w czterech obszarach: jakości życia i poziomu aktywności społecznej mieszkańców oraz atrakcyjności rekreacyjno-turystycznej i promocji tego rodzaju potencjału gmin tworzących LGD.

Wszystkie z czterech badanych aspektów uzyskały zbliżone, stosunkowo wysokie oceny. Najwyżej mieszkańcy ocenili efekty działania LGD w zakresie wzrostu poziomu aktywności społecznej mieszkańców, wzrostu atrakcyjności rekreacyjno-turystycznej gmin Lyski i Kornowac oraz promocji potencjału rekreacyjno-turystycznego ww. gmin w otoczeniu – ogółem każda z tych kategorii otrzymała 81% pozytywnych odpowiedzi (ocena dobra lub bardzo dobra).

Wykres nr 6. Jak ocenia Pan/Pani rolę i wpływ LGD LYSKOR na rozwój gmin Lyski i Kornowac? – mieszkańcy obszaru LGD

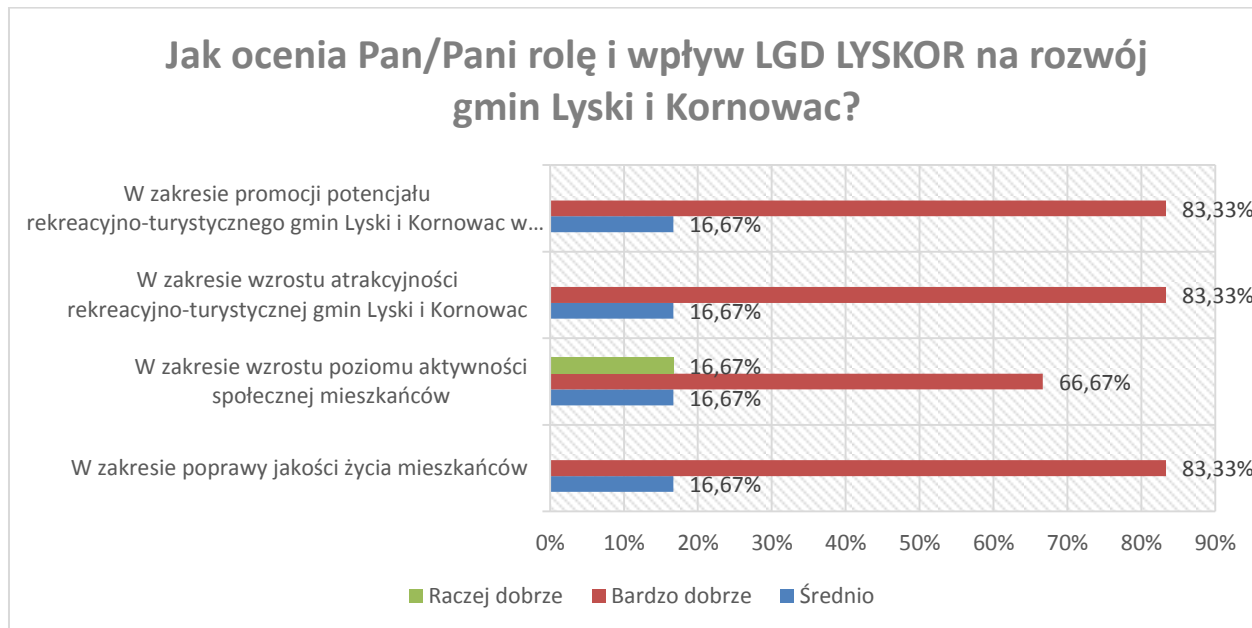

Źródło: badanie własne

Wpływ na poprawę jakości życia mieszkańców dobrze bądź bardzo dobrze oceniło 79% respondentów. Kategoria ta otrzymała także najwięcej negatywnych ocen – źle lub bardzo źle oceniło ją ponad 13% ankietowanych. Pozostałe badane kategorie negatywnie oceniło w granicach 9-11% respondentów.

O ocenę roli i wpływu stowarzyszenia LYSKOR na rozwój gmin Lyski i Kornowac zostali poproszeni także beneficjenci LGD. Nieco lepiej ocenili oni efekty jej działania w każdej z badanych kategorii. Każda z nich otrzymała ponad 83% pozytywnych ocen.

Wykres nr 7. Jak ocenia Pan/Pani rolę i wpływ LGD LYSKOR na rozwój gmin Lyski i Kornowac? – beneficjenci LGD

Źródło: badanie własne

Żadnej z badanych kategorii beneficjenci LGD nie ocenili negatywnie.

Nieco wyższa ocena poszczególnych analizowanych kwestii przez beneficjentów LGD w odniesieniu do mieszkańców obszaru może wynikać po części z faktu, że byli oni bezpośrednio zaangażowani w realizację działań LGD, mają większą wiedzę na ich temat, dzięki czemu bardziej widoczne mogą być dla nich ich efekty.

3. System wdrażania LSR/zagadnienia wewnętrzne

3.1 Walne Zebranie Członków LGD LYSKOR

Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania LYSKOR działa w oparciu o statut. Najwyższą władzą LGD jest Walne Zebranie Członków, które podejmuje najważniejsze dla funkcjonowania LGD decyzje.

Do kompetencji Walnego Zebrania należy m.in. uchwalanie kierunków i programu działania, rozpatrywanie i zatwierdzanie sprawozdań Zarządu i Komisji Rewizyjnej, w szczególności dotyczących projektów realizowanych w ramach lokalnej strategii opracowanej przez LGD. W skład LGD wchodzi przedstawiciele wszystkich trzech sektorów. Obecny skład partnerstwa wygląda następująco:

Tabela nr 14. Członkowie LGD w podziale na sektory (stan na dzień 31.05.2015 r.)

Lp.	Sektor	Liczba członków LGD	Procent składu LGD
1.	Publiczny	2	2,5%
2.	Społeczny	74	92,5%
3.	Gospodarczy	4	5,0%
łącznie		80	100%

Źródło: Lokalna Strategia Rozwoju na lata 2009-2015, Stowarzyszenie LGD LYSKOR

Skład LGD zmieniał się na przestrzeni lat, stopniowo zwiększał się poziom uczestnictwa sektora społecznego (mieszkańców gmin Kornowac i Lyski). Wykluczenia ze stowarzyszenia dokonywano w wyniku nie opłacania składek członkowskich i niskiej aktywności członków stowarzyszenia. Walne Zebranie obecnie jest zwykle zwoływane raz w roku, jednak w pierwszych latach funkcjonowania spotkania te były dużo częstsze:

Tabela nr 15. Walne Zebranie Członków

Lp.	Data spotkania	Liczba obecnych członków
1.	13.02.2008	24 (na 45 członków)
2.	05.11.2008	37 (na 49 członków)
3.	11.12.2008	28 (na 49 członków)
4.	05.01.2009	Brak danych
5.	12.01.2009	26 (na 49 członków)
6.	13.03.2009	34 (na 51 członków)
7.	15.09.2009	31 (na 58 członków)
8.	09.11.2009	42 (na 61 członków)
9.	10.03.2010	41 (na 64 członków)
10.	17.01.2011	38 (na 64 członków)
11.	15.03.2012	37 (na 68 członków)
12.	05.11.2012	46 (na 74 członków)
13.	18.02.2013	42 (na 78 członków)
14.	26.02.2014	47 (na 91 członków)
15.	03.03.2015	50 (na 92 członków)

Źródło: zestawienie własne na podstawie dokumentacji LGD LYSKOR

3.2 Rada LGD LYSKOR

Rada LGD LYSKOR składa się 7 osób. Tak przyjęta liczebność składu Rady oznacza, że osoby reprezentujące sektor publiczny - w tym przypadku przedstawiciele gmin - zajmują dwa miejsca, a pozostali reprezentanci sektora społecznego i gospodarczego – pięć miejsc. Zgodnie ze statutem Rada powoływana i odwoływana jest przez Walne Zebranie Członków na 4-letnią kadencję. Obecnie trwa druga kadencja Rady, każdorazowo organ ten składa się z siedmiu osób. Do kompetencji Rady należy wybór operacji, które mają być realizowane w ramach Lokalnej Strategii Rozwoju oraz zatwierdzenie tych operacji do realizacji.

Rada spotyka się w zależności od potrzeb, jednak nie mniej niż cztery razy w roku. Frekwencja na spotkaniach Rady jest dość wysoka, co ilustruje poniższe zestawienie:

Tabela nr 16. Spotkania Rady LGD LYSKOR

Lp.	Data spotkania	Liczba obecnych członków
1.	28.01.2010	7
2.	02.03.2010	4
3.	20.07.2010	7
4.	03.08.2010	6
5.	08.11.2010	6
6.	23.11.2010	4
7.	15.07.2011	7
8.	08.08.2011	6
9.	28.11.2011	5
10.	12.12.2011	5
11.	27.04.2012	6
12.	09.05.2012	7
13.	26.09.2012	5
14.	09.10.2012	5
15.	08.11.2012	2
16.	05.04.2013	7
17.	26.04.2013	4
18.	19.07.2013	6
19.	02.08.2013	6
20.	21.01.2014	6
21.	14.02.2014	6
22.	01.08.2014	6
23.	19.08.2014	6

Źródło: zestawienie własne na podstawie dokumentacji LGD LYSKOR

3.3 Zarząd LGD LYSKOR

Zgodnie ze statutem LGD zarząd kieruje bieżącą pracą stowarzyszenia. Do jego kompetencji należy m.in. przyjmowanie nowych członków stowarzyszenia, reprezentowanie stowarzyszenia na zewnątrz, ustalanie wysokości składek członkowskich, zatrudnienie pracowników, itp. Spotkania Zarządu odbywały się regularnie, średnio raz w miesiącu z wyłączeniem miesięcy wakacyjnych.

Tabela nr 17. Spotkania Zarządu

LP.	Data spotkania	Liczba obecnych członków
1.	20.01.2010	5
2.	01.03.2010	4
3.	26.04.2010	6
4.	12.08.2010	5
5.	01.09.2010	6
6.	11.10.2010	5
7.	27.10.2010	7
8.	18.11.2010	5
9.	23.11.2010	7
10.	10.12.2010	5
11.	17.01.2011	7
12.	21.03.2011	7
13.	15.04.2011	7
14.	09.05.2011	6
15.	20.05.2011	6
16.	20.06.2011	6
17.	22.07.2011	6
18.	06.09.2011	5
19.	07.10.2011	7

20.	07.11.2011	5
21.	12.12.2011	5
22.	24.02.2012	7
23.	12.04.2012	7
24.	21.05.2012	6
25.	25.06.2012	6
26.	24.07.2012	6
27.	04.09.2012	6
28.	12.10.2012	6
29.	08.11.2012	6
30.	19.11.2012	5
31.	30.11.2012	6
31.	18.01.2013	7
32.	14.02.2013	6
33.	10.04.2013	6
34.	06.06.2013	6
35.	16.07.2013	6
36.	02.09.2013	6
37.	23.10.2013	6
38.	13.11.2013	4
39.	18.11.2013	5
40.	18.12.2013	7
41.	28.01.2014	4
42.	24.02.2014	6
43.	26.03.2014	5
44.	25.04.2014	6
45.	26.05.2014	7
46.	24.07.2014	6
47.	29.09.2014	4
48.	28.10.2014	6

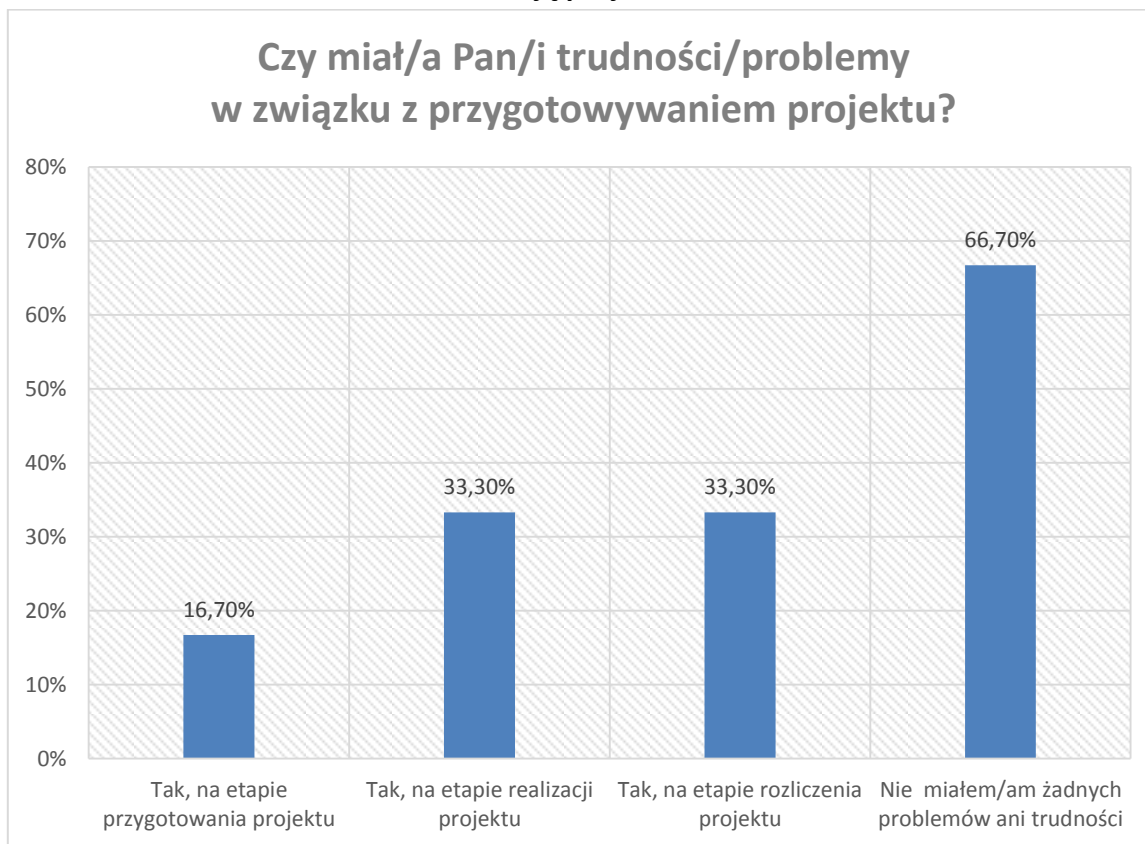
49.	18.12.2014	5
50.	27.01.2015	5
51.	27.02.2015	7
52.	25.03.2015	5
53.	21.04.2015	5
54.	18.05.2015	6

Źródło: zestawienie własne na podstawie dokumentacji LGD LYSKOR

4. Współpraca beneficjentów projektów z LGD LYSKOR

Realizacja projektów nadzorowanych przez LGD LYSKOR przebiegała raczej bez zakłóceń. 2/3 realizatorów projektów wskazało, że nie doświadczyło żadnych trudności związanych z przygotowaniem i realizacją projektu w ramach LGD. Tylko 17% Wnioskodawców miało problemy z przygotowaniem wniosku o dofinansowanie. 1/3 realizatorów projektów napotkała na problemy na etapie realizacji projektu, tyle samo miało trudności z rozliczeniem otrzymanego dofinansowania.

Wykres nr 8. Czy miał/a Pan/Pani trudności/problemy w związku z przygotowaniem i realizacją projektu/ów?

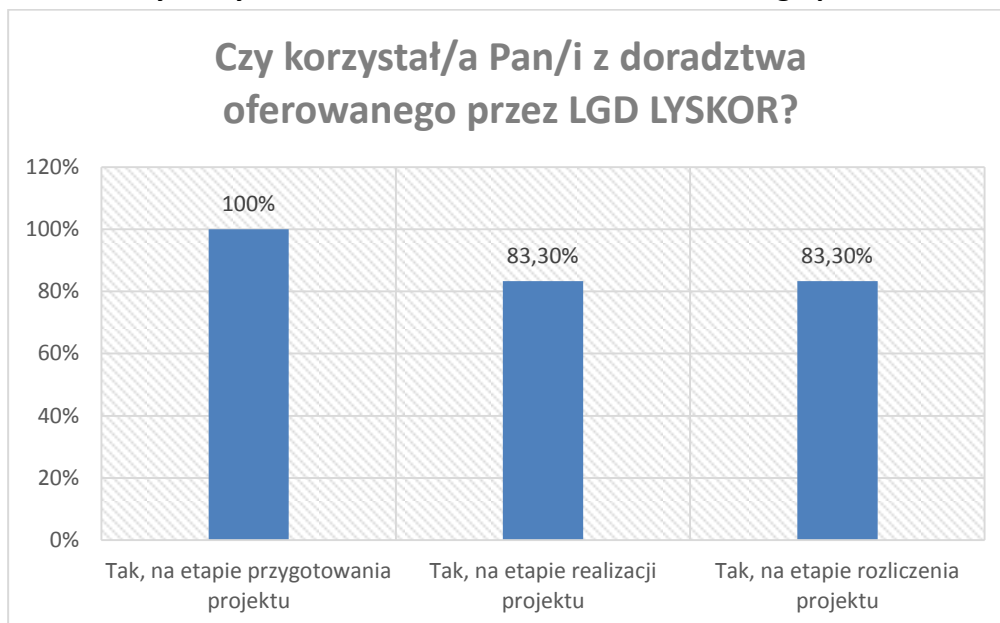

Źródło: badanie własne

Najczęściej występowały problemy związane z kwalifikowalnością kosztów i zakresu projektu oraz wynikające ze zmiany struktury wydatków podczas realizacji i przygotowywania dokumentacji rozliczeniowej. Beneficjenci narzekali również na bardzo długi proces od momentu złożenia wniosku do podpisania umowy oraz długie oczekiwanie na refundację poniesionych wydatków.

Wszyscy uczestniczący w badaniu beneficjenci środków otrzymanych w ramach Lokalnej Strategii Rozwoju korzystali z doradztwa związanego z przygotowaniem i opracowaniem wniosku o dofinansowanie. 83% badanych korzystało ze wsparcia biura LGD LYSKOR również na etapie realizacji projektu oraz na etapie rozliczenia projektu.

Wykres nr 9. Czy korzystał/a Pan/Pani z doradztwa oferowanego przez LGD LYSKOR?

Źródło: badanie własne

Wszyscy respondenci, którzy korzystali z doradztwa uznali doradztwo za bardzo przydatne, o czym świadczą zarówno opinie mieszkańców, jak i beneficjentów LGD:

- *Mnie się marzyło, żeby jak ludzie mają pomysł, to żeby ktoś im pomógł. Tu robi to LGD. Pracownicy merytorycznie są bardzo dobrze przygotowani, pomagają przełożyć pomysł na projekt. Dostosowują się do społeczników, którzy pracują i chcą np. spotykać się popołudniami.*
- *(...) Nie wyobrażam sobie pisania projektów bez pomocy pracowników biura. To są profesjonalistki, zawsze gotowe do współpracy. Zawsze wszystko dobrze się realizowało, szybko.*

Działania prowadzone przez LGD LYSKOR są oceniane przez realizatorów projektów bardzo dobrze: 83% respondentów dało najwyższą notę za organizację wydarzeń lokalnych oraz dostępność biura LYSKOR dla mieszkańców.

Tabela nr 18. Jak ocenia Pan/Pani działania prowadzone przez LGD LYSKOR?

Wyszczególnienie	Bardzo słabo	Słabo	Średnio	Dobrze	Bardzo dobrze
Działania informacyjno–promocyjne (informowanie o wydarzeniach dla mieszkańców, możliwościach pozyskiwania środków itp.)	0,0%	0,0%	0,0%	16,7%	0,0%
Organizacja wydarzeń lokalnych (szkolenia, imprezy integracyjne itp.)	0,0%	0,0%	16,7%	0,0%	83,3%
Dostępność biura LGD „LYSKOR” dla mieszkańców (godziny otwarcia biura, kontakty z pracownikami itp.)	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	83,3%

Źródło: badanie własne

5. LGD LYSKOR w opinii mieszkańców gmin Lyski i Kornowac

Badaniu poddane były przede wszystkim działania o charakterze informacyjnym realizowane przez Lokalną Grupę Działania LYSKOR, a także kwestie związane z organizacją wydarzeń o charakterze lokalnym skierowane do mieszkańców obu gmin.

Badani mieszkańcy gmin Kornowac i Lyski najczęściej dowiadują się o działaniach organizowanych przez LGD LYSKOR za pośrednictwem strony internetowej stowarzyszenia (57% badanych), a także od pracowników biura (52%) oraz z plakatów i ulotek dostępnych w miejscach publicznych (47% wskazań). Co trzeci badany informacje uzyskuje na wydarzeniach organizowanych przez stowarzyszenie LYSKOR. Jako inne źródła informacji wskazano informacje od prezesa stowarzyszenia, z biblioteki, gazetki gminnej, urzędu gminy oraz od rodziny.

Tabela nr 19. Z jakich źródeł najczęściej uzyskuje Pan/Pani informacje o działaniach organizowanych przez LGD LYSKOR?

Wyszczególnienie	Procent odpowiedzi
Z lokalnej prasy	18,7%
Ze strony internetowej LGD LYSKOR	57,3%
Od pracowników LGD	52,0%
Z plakatów, ulotek itp.	46,7%
Z zebrań wiejskich, sołeckich	6,7%
Z wydarzeń organizowanych przez LGD	30,7%
Z innych źródeł – jakich?	16,0%

Źródło: badanie własne

Zdecydowana większość mieszkańców obu gmin jest zainteresowana działaniami podejmowanymi przez Lokalną Grupę Działania.

Wykres nr 10. Czy Pana/Pani zdaniem działania podejmowane przez LGD LYSKOR cieszą się zainteresowaniem mieszkańców gmin Lyski i Kornowac?

Źródło: badanie własne

Respondenci zwracali jednak uwagę, że działania stowarzyszenia LYSKOR powinny być nieco szerzej promowane. Wskazywali, że informacja o działaniach LGD trafia przede wszystkim do podmiotów będących w stałym kontakcie z biurem stowarzyszenia, brakuje jednak działań ukierunkowanych na informowanie „zwykłych” mieszkańców o organizowanych wydarzeniach.

Ocena poszczególnych aspektów działań LGD w przypadku mieszkańców jest nieco niższa niż w przypadku realizatorów projektów LGD. Działania informacyjno-promocyjne zostały ocenione dobrze lub bardzo dobrze przez ¾ badanych. Organizacja wydarzeń lokalnych została oceniona dobrze i bardzo dobrze przez 84% ankietowanych. Najwyżej oceniona została dostępność biura LGD LYSKOR dla mieszkańców – 88% respondentów oceniło ją dobrze lub bardzo dobrze.

Tabela nr 20. Jak ocenia Pan/Pani działania prowadzone przez LGD LYSKOR?

Wyszczególnienie	Bardzo słabo	Słabo	Średnio	Dobrze	Bardzo dobrze
Działania informacyjno–promocyjne (informowanie o wydarzeniach dla mieszkańców, możliwościach pozyskiwania środków itp.)	6,7%	8,0%	9,3%	24,0%	52,0%
Organizacja wydarzeń lokalnych (szkolenia, imprezy integracyjne itp.)	6,7%	4,0%	5,3%	14,7%	69,3%
Dostępność biura LGD „LYSKOR” dla mieszkańców (godziny otwarcia biura, kontakty z pracownikami itp.)	4,0%	2,7%	5,3%	17,3%	70,7%

Źródło: badanie własne

6. Podsumowanie

Poniżej przedstawiono podsumowanie badania – najważniejsze wnioski z niego płynące oraz rekomendacje dotyczące podejmowania przyszłych działań.

- LGD zrealizowała zaplanowane w ramach Strategii wskaźniki produktu i rezultatu. Wszystkie wskaźniki zostały osiągnięte na poziomie równym bądź wyższym niż zakładano. Odnotować jednakże należy, że ww. wskaźniki były w trakcie realizacji LSR modyfikowane (np. zmniejszono ich wartości, a z części zrezygnowano).
- Najpopularniejszym wśród beneficjentów LGD działaniem okazały się „Małe projekty” - w ramach ogłoszonych ośmiu naborów złożono 64 wnioski, a zrealizowanych zostało 35 projektów. Głównymi beneficjentami działania były podmioty z sektora JST – ogółem zrealizowały one 23 projekty (gminy tworzące LGD – 16 projektów, pozostałe instytucje publiczne - 7). Kolejną pod względem ilości zrealizowanych projektów grupą był sektor społeczny – organizacje pozarządowe zrealizowały łącznie 10 projektów, a lokalne parafie - 2. Sektor prywatny nie zrealizował w ramach ww. działania żadnego przedsięwzięcia.
- Instytucje sektora publicznego były także głównymi beneficjentami działania „Odnowa i rozwój wsi”, w ramach którego 6 projektów zrealizowały gminy tworzące LGD – Lyski i Kornowac.
- Niski poziom realizacji zanotowano w przypadku działań „Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw” (1 zrealizowany projekt) oraz „Różnicowanie działalności nierolniczej”, w ramach którego nie zostało zrealizowane żadne przedsięwzięcie.
- Budżet przeznaczony na realizację Strategii został wydatkowany na wysokim poziomie (prawie 95%). Najwyższy poziom wydatkowania odnotowano w ramach działań: „Małe projekty” i „Odnowa i rozwój wsi” (ponad 90%). Nieco niższy poziom osiągnięto w ramach działania „Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw” (68%), przy czym zauważyć należy, że środki przeznaczone na realizację ww. działania w trakcie realizacji LSR zostały znacznie zmniejszone. Żadnych środków nie wydatkowano natomiast na realizację działania „Różnicowanie działalności nierolniczej”.

- Aktywność LGD w realizacji działań wspierających realizację LSR była wysoka – koncentrowała się zwłaszcza w obszarze działań związanych z kultywowaniem lokalnych tradycji i zwyczajów, promocji rękodzieła, jak również integracji lokalnej społeczności.
- Realizacja Strategii napotykała także pewne problemy i trudności. Oprócz tych niezależnych od LGD (np. dwustopniowa forma naboru wniosków, rozbudowana biurokracja), przedstawiciele Zarządu LGD wymieniali wśród nich niewystarczającą, ich zdaniem, współpracę z lokalnymi przedsiębiorcami oraz znikome korzystanie przez nich ze środków, których dysponentem było LGD. W przyszłości należy położyć szczególną wagę na tę grupę beneficjentów, realizując na ich rzecz działania zwiększające wiedzę, uświadamiające korzyści czy przekazujące dobre praktyki (np. w zakresie zrealizowanych przez tą grupę działań w ramach innych LGD).
- Pozytywną rolę w motywowaniu lokalnych podmiotów do korzystania ze środków przeznaczonych na realizację LSR odegrała działalność animacyjna, jaką LGD prowadziło wśród lokalnych instytucji i organizacji. Tego rodzaju działania stanowią dobrą praktykę, wartą kontynuowania. Warto położyć szczególną uwagę na realizację tego typu działań także w odniesieniu do aktywności nakierowanych na rozwój przedsiębiorczości.
- Pozytywnym, wzmacniającym możliwości korzystania przez podmioty społeczne ze środków, których dysponentem było LGD, było uruchomienie przez gminę Kornowac nieoprocentowanych pożyczek, umożliwiających im prefinansowanie projektów. Warto także w przyszłości promować i upowszechniać tego rodzaju rozwiązania.
- Wiedza ankietowanych mieszkańców na temat działalności LGD okazała się wysoka - 85% z nich zadeklarowało, że wie, czym zajmuje się LGD, a 87% zadeklarowało, że posiada wiedzę na temat efektów jego działalności. Zaznaczyć jednakże należy, że w badaniu wzięły udział głównie osoby, które miały styczność z LGD poprzez wcześniejszy udział w jego działaniach (87% respondentów).
- Ankietowani mieszkańcy najwyżej ocenili efekty działania LGD w zakresie wzrostu poziomu aktywności społecznej, wzrostu atrakcyjności rekreacyjno-turystycznej gmin Lyski i Kornowac oraz jej promocji w otoczeniu – każda z tych kategorii otrzymała 81% ocen dobrych i bardzo dobrych. Nieco niżej oceniono wpływ na poprawę jakości życia

mieszkańców - dobrze bądź bardzo dobrze oceniło go 79% respondentów. Beneficjenci LGD nieco lepiej ocenili efekty jego działania - każda z badanych kategorii otrzymała od nich ponad 83% pozytywnych ocen.

- Respondenci wskazywali, że informacja o działaniach LGD trafia przede wszystkim do podmiotów będących w stałym kontakcie z biurem stowarzyszenia, dlatego rekomenduje się podjęcie działań mających na celu zwiększenie stopnia rozpoznawalności LGD LYSKOR, skierowanie działań do innych grup społecznych, co jest szczególnie istotne ze względu na rozszerzenie obszaru działania LGD LYSKOR.
- Działania własne podejmowane przez LGD oceniane są dobrze lub bardzo dobrze przez większość mieszkańców objętych badaniem. Szczególnie wysokie oceny uzyskało biuro LGD pod względem dostępności dla mieszkańców.
- Wszyscy uczestniczący w badaniu ankietowym realizatorzy projektów LGD korzystali z doradztwa oferowanego przez biuro LGD, co świadczy o konieczności utrzymania i rozwoju tego rodzaju wsparcia, np. poprzez zapewnienie wsparcia specjalistycznego (np. porady księgowo, finansowe, prawne).
- Najmniejsze zainteresowanie poradnictwem w zakresie przygotowywania wniosków zanotowano wśród przedsiębiorców. Biorąc pod uwagę fakt, iż grupa ta była także najmniej aktywna w zakresie składania wniosków i realizacji przedsięwzięć w ramach LSR, zasadne wydaje się zintensyfikowanie działań informacyjnych oraz wspierających przedstawicieli tej grupy w zakresie korzystania ze środków LSR.

Spis tabel

Tabela nr 1. Budżet LGD LYSKOR w podziale na poddziałania	10
Tabela nr 2. Zmiany w Lokalnej Strategii Rozwoju	11
Tabela nr 3. Zestawienie wniosków o dofinansowanie złożonych do LGD LYSKOR w okresie 2009 – 2015.....	15
Tabela nr 4. Konkursy zrealizowane przez LGD – „Małe projekty”	16
Tabela nr 5. Wnioskodawcy działania „Małe projekty”	17
Tabela nr 6. Konkursy zrealizowane przez LGD – „Odnowa i rozwój wsi”	19
Tabela nr 7. Konkursy zrealizowane przez LGD – „Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw”	20
Tabela nr 8. Konkursy zrealizowane przez LGD – „Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej”	21
Tabela nr 9. Działania wspierające realizację Strategii	22
Tabela nr 10. Zestawienie podmiotów, które skorzystały z doradztwa w biurze LGD w zakresie przygotowywania wniosków o przyznanie pomocy w ramach LSR.....	24
Tabela nr 11. Realizacja celu ogólnego nr 1: Wysoki poziom kapitału ludzkiego oraz wzmocnienie kapitału społecznego w miejscowościach obszaru.....	28
Zarówno wszystkie wskaźniki produktu, jak i rezultatu założone w ramach realizacji Celu 1 LSR zostały osiągnięte na poziomie znacznie wyższym niż zakładano.	29
Tabela nr 12. Realizacja celu ogólnego 2: Poprawa jakości życia mieszkańców, umożliwiająca rozwój aktywności społecznej oraz ochronę lokalnego dziedzictwa historycznego, kulturowego i przyrodniczego	29
Tabela nr 13. Realizacja celu ogólnego 3: Wzrost atrakcyjności rekreacyjno-turystycznej obszaru oraz jego promocja w otoczeniu	30
Tabela nr 14. Członkowie LGD w podziale na sektory.....	37
Tabela nr 15. Walne Zebranie Członków.....	38
Tabela nr 16. Spotkania Rady LGD LYSKOR	39
Tabela nr 17. Spotkania Zarządu	40
Tabela nr 18. Jak ocenia Pan/Pani działania prowadzone przez LGD LYSKOR?	45
Tabela nr 19. Z jakich źródeł najczęściej uzyskuje Pan/Pani informacje o działaniach organizowanych przez LGD LYSKOR?.....	46
Tabela nr 20. Jak ocenia Pan/Pani działania prowadzone przez LGD LYSKOR?	47

Spis wykresów

Wykres nr 1 Zmiany LSR w zakresie liczby planowanych do realizacji operacji.....	13
Wykres nr 2 Zmiany LSR w zakresie kosztów planowanych do realizacji operacji	14
Wykres nr 3 Czy wie Pan/Pani, czym zajmuje się LGD LYSKOR?	31
Wykres nr 4 Czy brał/a Pan/Pani udział w wydarzeniach organizowanych przez LGD LYSKOR?	32
Wykres nr 5 Czy wie Pan/Pani co się zadziało dzięki LGDLYSKOR na terenie gmin Lyski i Kornowac?.....	33
Wykres nr 6 Jak ocenia Pan/Pani rolę i wpływ LGD LYSKOR na rozwój gmin Lyski i Kornowac? – mieszkańcy obszaru LGD	35
Wykres nr 7 Jak ocenia Pan/Pani rolę i wpływ LGD LYSKOR na rozwój gmin Lyski i Kornowac? – beneficjenci LGD.....	36
Wykres nr 8 Czy miał/a Pan/Pani trudności/problemy w związku z przygotowaniem i realizacją projektu/ów?.....	43
Wykres nr 9 Czy korzystał P. z doradztwa oferowanego przez LGD Lyskor	44
Wykres nr 10 Czy Pana/Pani zdaniem działania podejmowane przez LGD LYSKOR cieszą się zainteresowaniem mieszkańców gmin Lyski i Kornowac?	46